

METODE ȘI PROCEDEE MODERNE DE DEZVOLTARE A CREATIVITĂȚII LITERARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR CU APLICAȚII ÎN LIMBA ROMÂNĂ ȘI LIMBA ENGLEZĂ

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe. Interactivitatea presupune o învățare prin comunicare, prin colaborare, produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Implementarea acestor instrumente didactice moderne presupune un cumul de calități și disponibilități din partea cadrului didactic: receptivitate la nou, adaptarea stilului didactic, mobilizare, dorință de autoperfecționare, gândire reflexivă și modernă, creativitate, inteligența de a accepta noul și o mare flexibilitate în concepții.

Dacă activitățile pe care le desfășurăm cu copiii sunt corect planificate și instrumentate, ele conduc la premisele desfășurării actului creator. Atenția noastră trebuie îndreptată spre folosirea celor mai eficiente strategii care să ducă la educarea creativității și expresivității copiilor. Valorile creative trebuie dezvoltate în proporții de masă de la cea mai fragedă vârstă.

În grădiniță copiii dobândesc un bagaj de cunoștințe, iar vorbirea devine mai bogată, mai clară, mai corectă, asigurând dezvoltarea intensă a gândirii. Astfel, întreaga experiență instructiv-educativă din grădiniță atestă posibilitatea și utilitatea cultivării limbajului oral în strânsă legătură cu dezvoltarea vorbirii, efectuându-se exerciții de pronunție și exprimare.

Accentul principal în această privință este pus pe activitățile de comunicare, pe dialogul liber, pe formarea deprinderilor de exprimare ordonată a gândurilor, de însușirea treptată a structurii gramaticale a limbii.

Limbajul reprezintă modul cel mai direct și cel mai adesea la îndemâna preșcolarilor de exprimare a creativității.

Pornind de la memorarea, la început mecanică și apoi tot mai conștientă a cuvintelor, expresiilor, copiii ajung să le folosească în contexte noi, atât cu sensul lor real, dar și cu sensul lor figurat. Pentru a crea în mod conștient copilul trebuie să aibă exemple, să trăiască printre povești, povestiri, poezii de calitate. În cadrul activităților de educare a limbajului, în

cei 3-4 ani de grădiniță, are loc o dezvoltare și o perfecționare a limbajului sub aspect fonetic, lexical și gramatical.

Una dintre metodele activ-participative folosite de mine în activități a fost **brainstorming-ul** (furtună de idei în creier). Este o metodă prin care se dezvoltă spiritul creativ, se formează componente creative prin exersarea gândirii divergente, care invită la elaborarea unor soluții personale pentru problemele identificate. Implică mai multe momente și respectarea unor reguli iar grupul care utilizează această metodă trebuie să fie compus dintr-un număr par de participanți. Utilizarea brainstorming-ului este un punct de plecare în construirea învățării, bazat pe cunoștințele copilului, cunoștințe de care acesta devine conștient și la care se vor adăuga ulterior altele noi.

Conștientizarea propriilor idei și informații îi va permite să lege cunoștințele vechi de cele noi, să-l mențină implicat și interesat pe toată durata activității prin identificarea unor scopuri ale investigației la care participă. Brainstorming-ul poate fi utilizat individual, în perechi sau în grup. Informațiile, ideile, soluțiile pe care le-a cunoscut fiecare preșcolar pot fi comunicate colegului cu care lucrează sau întregii clase. Indiferent dacă sunt corecte sau nu, ele vor fi acceptate și cuprinse în lista de informații, idei, soluții.

La sfârșitul activității, copiii pot compara informațiile inițiale cu cele pe care le-au obținut pe parcursul activității, își pot modifica ideile de la debutul investigației în lumina noilor date și perspective.

Rolul educatoarei este acela de a asculta cu atenție, fără a interveni în discuțiile lor, eventual se poate intra în joc prin respectarea regulilor.

Putem introduce brainstorming-ul prin întrebări de genul: „Ce știți despre...?” , „Ce s-ar putea realiza cu...?” , „Ce ar trebui să cuprindă tema plastică Serbarea noastră?” , „Cum credeți că putem aranja centrul Artă?”

Activitatea unde se poate folosi cu succes brainstorming-ul este povestirea creată.

Explozia stelară este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme și noi descoperiri. Pentru a folosi această metodă avem nevoie de o stea mare și de cinci stele mici de culoare galbenă, săgeți roșii și jetoane.

Copiii sunt așezați în semicerc și propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau se desenează ideea centrală. Pe cele cinci steluțe se scrie câte o întrebare de tipul: Ce?, Cine?, Unde?, De ce?, Când? iar cinci copii din grupă extrag o întrebare. Fiecare copil din cei cinci își alege trei-patru colegi organizându-se astfel în cinci grupuri. Grupurile colaborează în

elaborarea întrebărilor. La expirarea timpului, copiii revin în semicerc în jurul steluței mari și comunică întrebările elaborate, fie un reprezentant al grupului, fie individual funcție de potențialul grupei. Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează enunțuri la întrebări.

Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a formula întrebări corecte precum și modul de cooperare și interacțiune. Această metodă se utilizează în activități de: lecturi după imagini, convorbiri, povestiri, poezii. Dezvoltă și exersează gândirea cauzală, deductivă; inteligențele multiple, limbajul, atenția distributivă, stimulează creativitatea în grup și individuală.

Metoda **brainwriting** sau **6/3/5** este o altă metodă interactivă de grup de stimulare a creativității. Presupune un număr de 6 copii care enumeră 3 soluții, pe care le va nota educatoarea pe o foaie, pe parcursul a 5 minute, rotindu-se foaia pe care desenează sau spune fiecare cele 3 idei, în așa fel încât fiecare foaie să treacă pe la toți cei șase participanți, obținându-se în final o multitudine de idei, soluții, variante.

Pentru că în zilele noastre se pune accentul pe învățarea unei limbi de circulație internațională, preșcolarii le este accesibilă limba engleză, dat fiind că achizițiile într-o limbă străină se fac din fragedă copilărie. Important este ca profesorul să inducă preșcolarului plăcerea de a asculta muzicalitatea cuvintelor englezești și de a le reproduce într-o oarecare măsură printr-un ritm și o pronunție corectă. Fiind absolventă de Limbi și literaturi străine (lb. engleză-lb. spaniolă) am observat de-a lungul timpului copiii care au făcut engleză la grădiniță. Aceștia aveau un limbaj mai dezvoltat decât cei care nu studiau limba.

În primii ani din viață se pun bazele vorbirii și se structurează gândirea. De aceea, specialiștii recomandă ca învățarea unei limbi străine să se realizeze cât mai timpuriu, acest proces fiind și un bun stimulator al creativității. Studiul de specialitate arată că învățarea unei limbi străine este recomandată chiar înainte de 3 ani (cu referire specială pentru copiii care pronunță aproape corect sunetele limbii române), când limba se asimilează natural, asemenea limbii materne. Vârsta precoce nu este însă suficientă, trebuie ținut cont și de faptul că fiecare copil are abilități diferite, iar abordarea învățării trebuie adaptată în funcție de talentele și aptitudinile lui.

Este de notorietate faptul că la nivel preșcolar, copiii învață ușor și repede, dar tot atât de ușor și repede uită ceea ce au învățat. Deci, educatorul trebuie să aibă în vedere condițiile în care se realizează o memorare temeinică și care sunt date de: motivația subiectului, sensul pe care îl are învățarea pentru el; necesitatea cunoașterii efectelor, a rezultatelor învățării ceea

ce asigură ghidarea eforturilor, înțelegerea materialului ce urmează a fi învățat, prelucrarea sa rațională; retenția, puterea de a memora; voința; repetarea cunoștințelor, eficiența depinzând de numărul și periodicitatea repetărilor cu participarea activă a preșcolarului; interacțiunea între cunoștințe sau priceperi, transferul lor; modul de organizare a învățării etc.

De exemplu, unii copii au darul imaginilor și le este mai ușor să învețe limba engleză cu ajutorul desenelor sau al cărților cu diagrame. Pentru cei care au darul logicii și bucuria de a descoperi lucruri noi cu ajutorul jocurilor de gândire, cea mai bună abordare este prin puzzle-uri și alte jocuri de inteligență.

Prezentarea elementelor noi cu ajutorul fotografiilor și a sunetelor, a jocurilor amuzante, relaxante, cântecele și dansurile pot avea așadar rolul principal în învățarea limbii engleze.

Învățarea trebuie să devină o plăcere pentru că partea afectivă joacă rolul cel mai important la această vârstă. Copiii nu învață o limbă străină pentru că le place, ci pentru că își iubesc profesorii și activitatea este amuzantă. De aceea, relația cu profesorul trebuie să fie caldă și apropiată, să se simtă mereu apreciați și încurajați și chiar să vadă în cel care îi învață un prieten.

Este esențial pentru asimilarea unei limbi străine ca lecțiile să fie atractive. Se organizează mici competiții și jocuri de rol, astfel încât se dezvoltă spiritul competitiv, iar cei mici sunt mândri de realizările lor și sunt motivați să-și depășească nivelul. Un alt avantaj al acestei metode este că își îndeplinesc în același timp și abilitățile de lucru în echipă și creativitatea.

Răspunsul fizic total este metoda care se poate aplica cu cel mai mare succes la începerea studierii la nivel elementar a limbilor străine, fiind mult apreciată de copii pentru dinamismul, creativitatea de care trebuie să dea dovadă profesorul pentru a sugera înțelesul comenzilor pe care le dă, caracterul participativ, mai ales pentru libertatea de a alege momentul în care să preia inițiativa și să înceapă să „vorbească”.

Muzica de fundal și alegerea conținutului învățării pot să fie folosite în imaginarea unor povești, asigurarea unei atmosfere relaxante în sala de clasă sau învățarea unor itemuri de limbă care-i interesează pe copii.

Pentru ca să fie posibil un învățământ de limbi străine performant la nivel preșcolar este nevoie în primul rând ca profesorii și educatorii care predau limba engleză în grădinițe să aibă o pregătire psihopedagogică specifică iar nivelul de cunoaștere a limbii străine să fie de natură să valorifice punctele forte ale copiilor (o pronunție și intonație ca a

nativilor, un vocabular corespunzător nivelului de dezvoltare a limbajului la vârsta pe care o au „elevii” respectivi, cunoștințe de cultură generală pentru a putea răspunde întrebărilor născute din curiozitatea specifică vârstelor respective).

Prof. înv .preșc: ELEONORA BONDAR
Grădinița cu PP. Nr. 12 Tulcea